

Складна доля української жінки – Євгенії Іванівни Труш не зламала її, а зробила сильною духом. Вона ніколи не впадала у відчай, завжди уміла вистояти, не здавалася, оскільки доля її добре загартувала.

Сім'я Трушів

Ксенія і Дмитро Труші

Доля

Дівчину відкопали, їй нічого не загрозувало, хоча вона дуже налякалася. Таке, звісно, не забудеш.

Жити тоді було складно. Розпочалася депортація українського населення з Польщі. Так як Іван Федорович був українцем, то і їхньої сім'ї це торкнулося. Анелія Степанівна хвилювалася, плакала, але не полишала свого чоловіка. Поїхала разом із ним та сім'єю на Україну.

Переїзд на Україну

Зриватися з осілого і обжитого місця було нелегко. Потрібно було лишати все нажите тяжким трудом. Із собою взяли лише корову, бо більше нічого не можна було брати. Усе роздали родичам та знайомим. Усі плани були зруйновані. Сім'я вже збиралася будувати собі нову хату. Чимало матеріалів було заготовлено. Але цьому не дано було збутися. Натомість були заповнені евакуаційні картки. Іхали невідома куди, невідома до кого і невідомо

Спогади долі

Наша запланована зустріч з Євгенією Іванівною відбулася у її затишній оселі, що знаходиться в мікрорайоні «Ювілейний» Рівного. У дім гостинно запросила зайти 82-річна висока та активна, на свої роки, жінка. У розмові пані Євгенія поділилася у далекі спогади

Спогади долі

Наша запланована зустріч з Євгенією Іванівною відбулася у її затишній оселі, що знаходиться в мікрорайоні «Ювілейний» Рівного. У дім гостинно запросила зайти 82-річна висока та активна, на свої роки, жінка. У розмові пані Євгенія полинула у далекі спогади.

Відлік її життєвого шляху розпочався з Польщі, де вона народилася в сім'ї Анелії Степанівни Радомської та Івана Федоровича Козицького. Жили вони у селі Острів, Хелмського району, гміни Раколупи. Татова родина була досить великою: три сестри і чотири брати. У сім'ї Козицьких було троє діток Євгенія, Ніна та усиновлена Марися (дочка сестри Анелії).

Батьки мали не погане господарство. Жили у власній дерев'яній невеличкій хатині. Займалися вирощенням тютюну (це було поширено в той час у Польщі), пшениці, жита, овесу. Мали 30 моргів землі і 3 гектари соснового лісу. У господарстві була пара коней, корови, свині, гуси та кури. Через село протікала річка Вуйславка.

— Весь берег річки був усяяний щавлем, — розповідає Євгенія Іванівна. — Тому ми постійно його заготовляли. Тато часто ходив до пана Потоцького копати білу моркву, заодно й собі заробляв корм для коней. Мама з татом працювали у полі, тому з нами (дітьми) була бабуся. Вона займалася домашнім господарством, пекла дуже смачні пироги та хліб. Я це в неї перейняла і зараз теж печу пироги.

— А до школи Ви ходили? — запитує.

— Так, звісно ходила. У Польщі я закінчила три класи. Коли я перейшла до четвертого класу, ми переїхали на Україну і моє навчання на цьому закінчилося.

Запам'ятався з дитинства мені один випадок. Одного разу я пасла гуси на вигоні і читала псалми, пригрівало сонечко, і я незчулася як заснула. Мої гуси пішли в сусідський овес і там паслися. Я, плачучи, розповіла тату такий прикрий випадок. Але він мене не сварив, а навпаки заспокоїв, сказавши, що віддасть сусіду зерно за завданий збиток.

Діти добре запам'ятовують усе, що з ними відбувалося в дитинстві. Отож і маленька Женя добре пам'ятає страшний випадок, котрий назавжди залишився важким спогадом.

— Я пасла гуси за стодолю, — розповідає пані Євгенія. — Довкола було тихо. Я собі оздоблювала гачком носову хустинку. Гуси паслися на конюшині. Раптом звідкілясь узявся літак і почав кружляти. Раптом він скинув бомбу, котра впала неподалік у жито. Посипалася земля, яка засипала мене по самісіньку шию. Бабуся вибігла з двору й стала голосити, подумавши, що зі мною трапилася біда. Але ангел-охоронець не дав мені загинути, він був зі мною.

українського населення з Польщі. Так як Іван Федорович був українцем, то і їхньої сім'ї це торкнулося. Анелія Степанівна хвилювалася, плакала, але не полишала свого чоловіка. Поїхала разом із ним та сім'єю на Україну.

Переїзд на Україну

Зриватися з осілого і обжитого місця було нелегко. Потрібно було лишати все нажите тяжким трудом. Із собою взяли лише корову, бо більше нічого не можна було брати. Усе роздали родичам та знайомим. Усі плани були зруйновані. Сім'я вже збиралася будувати собі нову хату. Чимало матеріалів було заготовлено. Але цьому не дано було збутися. Натомість були заповнені евакуаційні картки. Їхали невідомо куди, невідомо до кого, і невідомо чого. Їх маршрут проліг до Дніпропетровська.

— Ми прибули до Дніпропетровська у квітні 1945 року, — розповідає Євгенія Труш. — За нами на залізничний вокзал приїхав голова колгоспу. У колгоспі напевно не було коней, бо він приїхав на коровах, запряжених у ярмо. Він нас завіз у село Зелений Гай Петропавлівського району. Те село було гарне, там протікала річка Бик. У колгоспі вирощували соняшники, баклажани та помідори. Тато з мамою відразу пішли у колгосп, а ми залишилися з бабусяю. Нам надали житло тих людей, котрих вивозили до Сибіру. Хата була глинобитна на дві кімнати. Господиня хати була хорошою жінкою, вона нам писала листи з Сибіру. Люди в тому селі були добрим, ставилися до нас гарно.

Батьки спершу дуже сумували за минулим місцем проживання. Але вони були ще молодими й працьовитими, тому надіялися на власні сили.

Тяжкі були часи. Розпочався на Дніпропетровщині голод. Іван Федорович вирішив звідти переїхати. Але це було не просто, за першим разом повернули назад. За другим — все ж таки вдалося виїхати. Переїхала родина до Рівного. Приїхавши, не знали де подітися. Сиділи біля млинки, а тато шукав житло. Але нічого не виходило. На зиму взяла до себе баба Марина, в село Ясениничі. Спали на підлозі на сіні. Довкола панувала біднота, але гуртом давали раду.

Коли чехи почали виїздити з України, то почали звільнятися помешкання. Іван Федорович знайшов житло у Шпакові. Оселилися в хаті Влада Данілека, котрий виїхав до Чехії. Іван Федорович зробив у хаті ремонт: замінив вікна, зробив піч, розпочали заводити господарство. Люди дали дерев'яні ліжка. Відразу пішли на роботу до колгоспу. Євгенія була передовою ланковою з вирощення цукрових буряків, обробляли 5 гектарів поля.

Малий Шпаків заснували у 1884-1886 рр. переселенці з Чехії. Там була лісиста, місцями заболочена рівнина, якою пробивалися до Стубелки рівчачки та струмки. У 1948 році чехи масово почали виїжджати до свого краю. А їхні хати залишилися, багато їх збереглося і до цього часу. Чехи були гарні й передбачливі господарі. Цікавим було те, що хати будували довгими, з'єднаними з хлівом. Із хати (сіней) був вхід до хліва. Зимою у сильні морози зручно було навідуватися до худоби. І добре було з метою безпеки, зачиняли двері зсередини, і злодії не

Євгенія Іванівна Труш

могли потрапити до приміщення.

Отож, на кінець, Козицькі знайшли собі постійне місце проживання після довгих митарств із переїздами. До роботи вони були падкі, скоро обжилися і стало вже легше. Дівчата вирости і були на виданні. Ніна виїхала заміж за чеха і з ним виїхала до Чехії. Марія живе у Костромі, а Євгенія залишилася на Рівненщині. Після колгоспу пішла працювати на цегельний завод у м.Рівне. На її долю випало чимало випробувань. Доводилося усе життя важко працювати. Робила у три зміни. Спочатку формувальницею, потім — ленточницею. На ленті за зміну видавали 48-50 тисяч цеглин.

Почувши про льонокомбінат, Євгенія Іванівна вирішила піти й собі туди працювати. Був 1962 рік. Колективи, де довелося працювати Євгенії Іванівни, були хороші. Працювала вона у прядильному та чесальному цехах і на браковці. Працюючи на льонокомбінаті, вона зустріла свою долю — Степана Труша, котрий, на той час, працював водієм у ГАП-1. Їм було легко удвох, вони розуміли одне одного.

Теперішній період життя

Євгенія Іванівна давно вже на пенсії. Живе сама, донька живе окремо з сім'єю. Але бабусиним частим гостем є внук.

Часто подумки Євгенія Іванівна повертається у ті тяжкі часи, де пройшло дитинство, юність і все нелегке життя. Згадає льонокомбінат, своїх друзів, які приходили вітати її з одруженням та народженням довгожданої донечки. Дуже сумувала Євгенія Іванівна за колективом льонокомбінату. А довелося його залишити за станом здоров'я.

— Дуже важко згадувати наше горювання. Завжди думаю: чому доля нас розкидала по світі, одна сестра — в Росії, інша — в Чехії, а я тут. А так хотілося б частіше бачитися на схилі літ, почути одне одного. Та доля розпорядилася по-своєму, у неї свої закони, і її закони — незмінні.

Інколи, переглядаючи фотографії, ніби розмовляю зі своїми родичами. Я шанувала своїх свекрів, зберігаю їх фото. Вони батьки мого чоловіка і їм теж було нелегко.

Я радію, що льонокомбінат запрацював. Дай Боже здоров'я його керівнику, щоб до нього приходили працювати лише добрі люди.

Лариса ГЛОВАЦЬКА